

Krivoverstva srednjega veka, inkvizicija

V začetku 13. stol., ko se zelo razširijo katarji in valdenci, Cerkev ostro nastopi proti krivovercem. Prvo sredstvo je prepričevanje, slede opomini in kazni. V južni Franciji se posebno **albižani** pod zaščito dela plemstva zelo okrepe. Inocenc III. pošlje tja več cistercijanov kot svoje legate, vendar so njihova poslanstva redno brezuspešna. Zaradi kopičenja bogastva v Cerkvi in luksuznega življenja klerikov so albižani vedno glasnejši.

Inocenc III. pokliče kralja Filipa II. Avgusta in plemstvo, da z orožjem nastopijo proti krivovercem. Ko albižani 1208 ubijejo nestrpnega legata, objavi papež križarsko vojno proti njim in njihovem glavnemu zaščitniku grofu Raimondu VI. iz Toulousa. Dvajset letna vojna popolnoma opustoši južno Francijo, v medsebojnih obračunavanjih pade tudi mnogo katoličanov, krivoverstvo pa tu in tam le še ostane.

29.1. Inkvizicija

Inkvizicija je tesno povezana z zatiranjem albižanov. Je cerkvena ustanova, ki ima nalogo, da išče in kaznuje krivoverce. Korenine ima v postopku nekaterih antičnih vladarjev, ki s silo zatirajo krivoverske skupine.

V 12. stol. se Cerkev in država spet zedinita, kako je treba proti krivovercem nastopati. Že takrat ponekod krivoverstvo kaznujejo s smrtjo. Lateranski koncil 1215 grozi z izobčenjem in po enem letu z zaplembo imetja plemičem, ki ne bi na svojem teritoriju zatrli krivoverstva.

Natančnejše norme določa sinoda v Toulousu po končani križarski vojni proti albižanom 1229: "*Primerna kazen za krivoverce je smrt na grmadi!*" Sistematično uredi postopek inkvizicije papež Gregor IX. s konstitucijo leta **1231**. Krivoverstvo smatra za enak prestopek, kot je veleizdaja in zahteva smrt na grmadi.

Že naslednje leto izroči inkvizicijo skoraj izključno dominikancem, ki delujejo kot posebni papeževi mandatarji. Inocenc IV. potrdi kot sredstvo inkvizicije leta **1251** tudi **torturo**, kar je vsekakor ena najbolj nesrečnih potez v mnogih stoletjih Cerkve.

Ustanova inkvizicije je gotovo ena najtežjih krivd, ki bremene srednjeveško Cerkev. Od vsega začetka so jo spremljale hude zlorabe: krivične obtožbe, ime tožitelja je vedno ostalo v tajnosti, niso dopuščali advokata, pojem krivoverstva so komisije svojevoljno raztegovale, uporaba torture in smrtne kazni.

Cerkev ni sama izvrševala smrtne kazni, ampak je to prepuščala svetni oblasti. To ne more zmanjševati odgovornosti Cerkve. Vendar pa je za nepristransko razumevanje inkvizicije potrebno upoštevati tudi miselnost tedanjega časa. Srednji vek smatra vero za najvišje dobro in zato odpad od nje pomeni najhujši delikt.

Procesi proti krivovercem in čarovniški procesi prenehajo šele v dobi razsvetljenstva.